

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY LIPIANY
NA LATA 2007-2017**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach

Lipiany 8 listopad 2007r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP

Rozdział I. Uwarunkowania zewnętrzne

- 1.1. Struktura demograficzna
- 1.2. Rynek pracy i bezrobocie
- 1.3. Oświata
- 1.4. Gospodarka

Rozdział II. Uwarunkowania wewnętrzne

- 2.1. Identyfikacja obszarów pomocy społecznej i wyznaczenie celów operacyjnych poszczególnych obszarów
- 2.2. Bezrobocie
- 2.3. Ubóstwo
- 2.4. Niepełnosprawność
- 2.5. Starość
- 2.6. Bezdomność
- 2.7. Zjawisko uzależnień

Rozdział III. Analiza SWOT

- 3.1. Obszar biorący udział w strategii
- 3.2. Misja
- 3.3. Podstawowe założenia strategii

Rozdział IV. Program pomocy społecznej

- 4.1. Cele strategiczne
- 4.2. Uzasadnienie wyboru celu strategicznego – harmonogram zadań
- 4.3. Źródła finansowania
- 4.4. Zarządzanie realizacją strategii

WSTĘP

Strategia wskazuje drogę osiągnięcia celów w konkretnych warunkach z wykorzystaniem posiadanych zasobów, odzwierciedlając środki za pomocą których cele te będą osiągnięte. Natomiast polityka wskazuje, jak określona strategia winna być realizowana, czego oczekuje się od jej realizacji i jakie obejmuje cele.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 kwietnia 2004 r. (Dz.U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.) nakłada na gminy sporządzenie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, jako zadanie o charakterze obowiązkowym.

Celem strategii gminy w zakresie pomocy społecznej jest nie tylko zaplanowanie i realizowanie w praktyce wyznaczonych założeń rozwiązywania ważnych problemów społecznych, ale również pozyskanie środków z budżetu państwa i europejskich funduszy pomocowych na realizację poszczególnych zadań określonych w strategii.

Podstawowym celem przygotowania niniejszej strategii jest:

1. Zaspakajanie rozpoznanych i uzasadnionych potrzeb społeczności lokalnej gminy Lipiany poprzez zabezpieczenie środków materialnych
2. Współpraca z instytucjami i organizacjami, których działania mają bezpośredni wpływ na obecnych i potencjalnych podopiecznych w tym z instytucjami i organizacjami przeciwdziałającymi bezrobociu.
3. Rozwój gminnego systemu wsparcia środowiskowego osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Stworzenie zintegrowanego systemu pomocy skierowanego ku całej rodzinie oraz zwiększenie efektywności działań poszczególnych podmiotów.
5. Tworzenie lub uzupełnianie infrastruktury socjalnej.

Niniejsza strategia została opracowana na podstawie diagnozy i analizy problemów społecznych gminy w celu ustalenia misji polityki społecznej, oraz przedstawienie bilansu korzystnych i niekorzystnych cech społecznych regionu, a na ich podstawie identyfikacji barier i przeszkód.

ROZDZIAŁ I

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

1.1. Struktura demograficzna

Miasto i Gminę Lipiany zamieszkuje 6.257 mieszkańców w tym miasto Lipiany – 4.334 osób. Mężczyzn – 3.111 a kobiet – 3.146.

Według kategorii wiekowej największą grupę stanowi ludność w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców znacząco wpływają na rynek pracy. Zwiększenie się liczby ludności w wieku produkcyjnym niesie za sobą nie tylko wzrost siły roboczej w gminie, ale przede wszystkim coraz bardziej pogłębiającą się stopę bezrobocia.

Lipiany Gmina Miejsko-Wiejska

Tabela 1

L.p.	Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
1	Ludność ogółem	6.330	6.340	6.267	6.238
1.1	W wieku przedprodukcyjnym	1.451	1.422	1.346	1.301
1.2	W wieku produkcyjnym	4.879	4.918	4.921	4.937

Źródło: ewidencja ludności

Tabela 2

Liczba mieszkańców z uwzględnieniem wieku i płci – stan na dzień 31.12.2006 r.

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
0 – 19	478	750	1.228
20 – 60	1.844	2.096	3.940
Pow. 60	624	200	824
Pow. 65	200	65	265
Razem	3.146	3.111	6.257

Źródło: ewidencja ludności

Tabela 3

Liczba mieszkańców Lipian i poszczególnych miejscowości (dane na dzień 31.12.2006 r.)

L.p.	Obszar	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1	Wiejski (łącznie mieszkańców: 1.931)	Batowo	435
2		Będzin	7
3		Brzostowo	35
4		Derczewko	42
5		Dębiec	35
6		Głębokie	12
7		Jedlice	172
8		Józefin	47
9		Krasne	173
10		Miedzy	39
11		Miełecinek	175
12	Wiejski	Mironów	83
13	Wiejski	Nowice	58
14	Wiejski	Osetna	54
15	Wiejski	Połczyno	173
16	Wiejski	Skrzynka	217
17	Wiejski	Sokolniki	6
18	Wiejski	Świerszczyki	7
19	Wiejski	Wołczyn	137
20	Wiejski	Żarnowo	24
21	Miejski	Lipiany	4.326
		OGÓLEM	6.257

Źródło: ewidencja ludności

Ze względu na brak możliwości zatrudnienia zaobserwować można migrację młodych ludzi ze wsi do miasta. Ten występujący trend migracyjny powinien być starannie obserwowany, ponieważ w przyszłości może się stać czynnikiem przekształcającym nasz rejon w środowisko emerytów i rencistów.

Migracja ludności

Tabela 4

L.p.	Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
1	Odptyw ludności	2	1	6	4
2	Napływ ludności	193	253	192	223
	W tym za granicę	-	-	1	-
3	Saldo migracji	-191	-252	-186	-219

Źródło: ewidencja ludności

Przyrost naturalny ludności na terenie gminy ulega zmniejszeniu mimo, że zaobserwować można zwiększającą się liczbę urodzeń; powodem takiej sytuacji jest jak wynika z poniższej tabeli zwiększająca się liczba zgonów.

Ruch naturalny ludności

Tabela 5

L.p.	Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
1	Przyrost naturalny	-13	27	-4	-4
1.1	Urodzenia	49	73	57	68
1.2	Zgony	62	46	61	72

Źródło: ewidencja ludności

1.2. Rynek pracy i bezrobocie

Bezrobocie ma wpływ na poziom i jakość życia rodzin, przyczynia się do zubożenia materialnego, zmniejsza siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny, zwiększa ryzyko zaistnienia patologii życia rodzinnego. Na poziomie jednostki, powoduje brak wiary we własne siły, obniżenie samooceny, wpływa na potęgowanie się niezdolności do pokonywania własnych problemów, przyczynia do zaniku gotowości i chęci do pracy, wywołuje obniżenie poziomu umiejętności funkcjonowania w zorganizowanych formach życia społeczno-gospodarczego.

Utrata prawa do zasiłku dla bezrobotnych zmusza osoby bezrobotne do szukania wsparcia w instytucjach pomocy społecznej. Bezrobocie jest również źródłem przestępczości. Ludzie, którzy nie mają zatrudnienia często popadają w konflikt z prawem tworząc tzw. margines społeczny.

Niepokojącym zjawiskiem stało się również dziedziczenie bezrobocia przez młodych członków rodzin, którzy nie mają szans trafić na rynek pracy z uwagi na niskie wykształcenie i brak odpowiednich kwalifikacji. Obserwujemy coraz częściej bezradność młodych ludzi, bierność i pesymizm.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy wskaźnik bezrobocia w gminie Lipiany wynosił: W roku 2002-27,3%, w 2003-25,3%, w 2004-26,6%, w 2005-25,4%.

Bezrobocie w gminie Lipiany

Tabela 6

Kategorie bezrobotnych	2002	2003	2004	2005
Ogółem	1.059	1.052	1.005	878
Bezrobotni bez prawa do zasiłku	916	923	897	771
Bezrobotni z prawem do zasiłku	143	129	108	107

Źródło RUP Pырzyce

Podjęcie pracy

Tabela 7

	2002	2003	2004	2005
Ogółem				
W tym kobiety	1.880	1.981	2.425	2.573

Źródło RUP Pyrzyce

Analizując tabele 6 i 7 możemy zauważyć, że następuje znaczny spadek bezrobocia w gminie. Zmniejsza się bowiem liczba osób pobierających zasiłek oraz osób bez prawa do zasiłku, zwiększa natomiast liczba osób podejmujących pracę.

Bezrobotni w/g. wykształcenia

Tabela 8

L.p.	Wykształcenie	2002	2003	2004	2005
1	Wyższe	14	15	20	17
2	Policealne i średnie	264	272	276	241
3	Zasadnicze zawodowe	387	387	353	311
4	Gimnazjalne i poniżej	391	378	356	309

Źródło RUP Pyrzyce

Z przedstawionej tabeli wynika że na terenie tutejszej gminy większość to ludzie słabo wykształceni. Jest to grupa osób, którą należy przeszkolić w celu uzyskania kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy.

1.3. Oświata

Na terenie Gminy Lipiany znajduje się 1 szkoła, jest to Zespół Szkół w Lipianach, gdzie znajduje się: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum oraz Liceum Ogólnokształcące. W roku szkolnym 2006/2007 uczęszczało 690 uczniów, do szkoły podstawowej 381, do gimnazjum 221 oraz do liceum 88.

Stan techniczny szkoły jest dobry. W gminie działa przedszkole, do którego uczęszczało w roku 2006/2007 -110 dzieci, w tym do klasy „0” uczęszczało 63 uczniów.

1.4. Gospodarka

Gmina Lipiany położona jest w południowo-wschodniej części województwa Zachodniopomorskiego i należy do grup małych jednostek administracyjnych. Wchodzi w skład powiatu pyrzyckiego. Położona jest przy międzynarodowej trasie A-3, pomiędzy Szczecinem a Gorzowem Wielkopolskim. Gmina zajmuje powierzchnię 94 km² i liczy około 6.276 osób. Na terenie gminy jest 15 jezior w większości otoczonych lasami. Miasto Lipiany leży nad dwoma jeziorami, jeziorem „Wądół” i „Kościełne”.

Występujące na terenie Gminy jeziora w większości są połączone kanałami.

W skład gminy wchodzi 8 wsi i osiedli, przy czym siedziba urzędu gminy jest jednocześnie największym skupiskiem ludności. Jest to teren nizinny o typowych cechach obszaru rolniczego, użytki rolne zajmują 66,8% powierzchni gminy. Miasto posiada charakter miasta przemysłowego ze zrównoważoną strukturą sektorową (rolnictwo, przemysł, usługi), wieś jest wyjątkowo uboga w miejsca pracy poza rolnictwem.

Na terenie miasta i w jego pobliżu zlokalizowane są wszystkie ważniejsze zakłady przemysłowe w tym kapitałów zagranicznych (niemieckiego, szwedzkiego, duńskiego, włoskiego): „PRIGNITZ MEBLE POMORSKIE”, Areko Sveden, GPM pojazdy użytkowe, BPI, SVENSKA GROUP, SVENSKA DOOR, MAT TRADE, FABRYKA ARMATUR LIPIANY, „Krężel” Spółka z o.o., „AKALA FARAONE”, „Koordynator” POLSKA SKANDYNAWIA-Niemcy, Power Concept Spółka z o.o. w Batowie, „Ekom” Zakład Elektromechaniczny, Zakład Elektromechaniczny Wojciech Janik, SIMBA, Firma Handlowo Usługowa, „REDMAX”, Bank Spółdzielczy Wolin Oddział w Lipianach, Filia Banku PKO BP, Gminny Zakład Komunalny oraz obiekt przemysłu rolno-spożywczego „Lipkon”, przetwórstwo owoców, piekarnia przemysłowa, zakład wyrobów cukierniczych.

Z większych obiektów oprócz tego w Batowie znajduje się suszarnia i mieszalnia pasz. Niezależnie od tych zakładów w mieście i gminie kwitnie rzemiosło i drobna działalność podmiotów gospodarczych.

Tabela 9

Rodzaj działalności gospodarczej w okresie od 01.01.2002 r. do 31.12.2006 r.

	Podmioty wpisane	Podmioty wykreślone	Aktualny stan podmiotów
Budownictwo	52	12	40
Handel	182	22	160
Gastronomia	12	2	10
Transport	26	6	20
Usługi	109	9	100
Przemysł	15	3	12
OGÓŁEM	392	50	342

Źródło: ewidencja działalności gospodarczej

Poza ewidencją podmiotów gospodarczych pozostają gospodarstwa rolne, stanowiące ważny element gospodarki gminy.

Stałemu rozwojowi gospodarczemu sprzyja stworzony w gminie dobry klimat dla inwestorów, aktywność władz samorządowych oraz instytucji promujących. W działach tych wspierane są także małe i średnie przedsiębiorstwa m.in. poprzez pośrednictwo zawodowe oraz organizowanie bezpłatnych szkoleń dla przedsiębiorców m.in. na temat funduszy pomocowych i możliwości finansowania inwestycji ze środków unijnych, a także promowania działalności gospodarczej.

ROZDZIAŁ II

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

2.1. Identyfikacja obszarów pomocy społecznej i wyznaczanie celów operacyjnych poszczególnych obszarów

Przedmiotem diagnozy są poszczególne i charakterystyczne dla różnych grup społecznych problemy o najwyższym stopniu dolegliwości takie jak: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, starość, uzależnienia i przemoc, które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom krytycznym w życiu jednostek i rodzin, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki i uprawnienia.

Pomoc społeczna polega w praktyce na przekazywaniu części funduszy społecznych pozostających w dyspozycji państwa i samorządów do dyspozycji określonych grup społecznych: dzieci, młodzieży, osób niepełnosprawnych czy też osób wiekowych.

Pomoc społeczna świadczona jest przez ośrodki pomocy społecznej do których należy Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach powołany Uchwałą Miejsko Gminnej Rady Narodowej Nr XIII (61) 90 z dnia 27 kwietnia 1990 r.

Realizuje zadania zlecone gminie, zadania własne gminy i własne o charakterze obowiązkowym, obejmuje osoby i rodziny pomocą finansową, rzeczową i pracą socjalną.

Podstawowym aktem normalizującym problematykę pomocy społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.), która określa prawa w zakresie pomocy społecznej przysługujące mieszkańcom gminy i jakie obowiązki spoczywają na organach administracji samorządowej i państwowej.

Niekorzystna sytuacja na rynku pracy i nasilenie problemów społecznych powoduje, że większa ilość osób nie radzi sobie we własnym zakresie z zaspokajaniem podstawowych potrzeb bytowych oraz rozwiązywaniem codziennych problemów. Stąd też od kilku lat systematycznie wzrasta liczba klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach.

Wykaz rodzin objętych pomocą w OPS w Lipianach w latach 2002-2006 Tabela 10

L.p.	Powody udzielenia pomocy	2002	2003	2004	2005	2006
1	Liczba rodzin ogółem	332	363	301	471	440
2	Ubóstwo					
3	Bezrobocie	173	150	228	121	130
4	Niepełnosprawność	75	50	55	60	65
5	Długotrwała choroba	38	39	39	40	28
6	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	71	79	79	74	60
7	Alkoholizm	57	45	45	42	47
8	Ochrona macierzyństwa	31	20	31	15	20

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej

Od roku 2003 nastąpił nieznaczny spadek rodzin korzystających z pomocy społecznej. Spowodowane to jest przejściem niektórych świadczeń do ZUS (renty socjalne i zasiłki pielęgnacyjne). Od m-ca maja 204 r. (zasiłki stałe i gwarantowane) wypłacane są przy świadczeniach rodzinnych.

Tabela 11

Wydatkowanie środków z zadań własnych w latach 2002-2006 w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipianach

L.p.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006
1	Zadania własne ogółem	214.107	211.106	287.594	157.234	195.481
2	Zasiłki celowe	96.482	92.894	129.602	80.972	116.552
3	Dożywianie dzieci	22.908	51.513	95.134	41.402	40.779
4	Pogrzeb	3.089	0	0	0	0
5	Zdarzenie losowe	22.400	0	0	0	6.000
6	Dofinansowanie do wycieczek, półkolonii	3.176	2.000	1.500	1.500	2.000
7	Usługi opiekuńcze	66.052	64.699	61.358	33.360	30.150

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach

Wydatkowanie środków z zadań zleconych w latach 2002-2006

Tabela 12

L.p.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006
1	Zadania zlecone ogółem	399.344	360.477	880.346	1.370,810	1.685,415
2	Zasiłki stałe	52.621	29.260	55.783	79.654	79.778
3	Zasiłki stałe wyrównawcze	49.559	72.590	24.064	0	0
4	Zasiłki okresowe	58.401	49.812	67.234	85.316	59.177
5	Zasiłki okresowe gwarantowane	14.140	12.539	3.614	0	0
6	Zasiłki okresowe specjalne	600	2.740	400	0	0
7	Renty socjalne	137.881	116.275	0	0	0
8	Bilety kredytowe	684	398	490	156	209
9	Ochrona macierzyństwa	29.214	31.802	16.430	0	0
10	Zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne	22.500	22.212	3.712	0	0
11	Składka ubezpiec. społ. (em-rentowa)	22.144	13.049	5.327	12.019	13.444
12	Składka na ubezpieczenia zdrowotne	11.600	9.800	6.669	8.432	9.612
13	Świadczenia rodzinne	0	0	697.067	1.129,563	1.333,814
14	Zaliczka alimentacyjna	0	0	0	55.670	189.381

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela 13

Wydatkowane środki z zadań własnych i zleconych, dodatków mieszkaniowych w latach 2002-2006

Rok	Z dochodów własnych	Z budżetu państwa	Ogółem	Liczba rodzin
2002	274.535	201.633	476.168	430
2003	211.353	244.527	455.880	375
2004	376.227	0	376.227	318
2005	305.392	0	305.392	264
2006	252.008	0	252.008	174
Ogółem 2002-2006	1.419,515	446.160	1.865,675	-

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej

Od kilku lat następuje wzrost zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej, w tym zasiłków obligacyjnych, co powoduje, że mimo wzrastających środków (zob. tabela 11 i 12) pomoc świadczona jest w nieadekwatnej formie i wysokości. Niska pomoc, nieadekwatna do występujących potrzeb, wzbudza frustrację wśród osób znajdujących się w trudnej sytuacji i uniemożliwia realizację celów pomocy społecznej. Braków finansowych nie da się zaspokoić przy pomocy świadczeń o charakterze pozamaterialnym, które mogą być jedynie środkiem wspomagającym, podtrzymującym. Osobom i rodzinom bezwzględnie należy zapewnić środki na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych lub stworzyć takie warunki, żeby środki te mogli zdobyć we własnym zakresie np. poprawa sytuacji na rynku pracy. Analizując sytuację w minionym okresie czasu należy stwierdzić, że sytuacja finansowania środków na pomoc społeczną, jeżeli chodzi o kwoty i liczby rodzin jest zmienna. W roku 2004 nastąpiła zmiana przepisów ustawy o pomocy społecznej i większość osób i rodzin zostało zakwalifikowanych do ustawy o świadczeniach rodzinnych i dodatków. Ustawa ta weszła w życie z dniem 1 maja 2004 r.

Współpraca ośrodka z organizacjami społecznymi i instytucjami

Tabela 14

L.p.	Wyszczególnienie	Ubóstwo	Przemoc	Bezrobocie	Przestępczość	Alkoholizm i narkomania	Niepełnosprawność
1	Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	+	+	+	+	+	
2	Kuratoria Oświaty-pedagodzy szkolni	+	+		+	+	+
3	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna		+			+	+
4	Powiatowy Urząd Pracy	+		+			
5	Komenda Policji		+		+	+	
6	Sąd Rodzinny w Stargardzie-kuratorzy sądowi i społeczni	+	+		+	+	+
7	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Pyrzyce	+	+				+

c.d.

L.p.	Wyszczególnienie	Ubóstwo	Przemoc	Bezrobocie	Przestępczość	Alkoholizm i narkomania	Niepełnosprawność
8	Polskie Stowarzyszenie na rzecz osób z upośledzeniem umysłowym w Nowielinie	+					+
9	Placówki Służby Zdrowia	+	+			+	+

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej

W powyższej tabeli przedstawiono współpracę na co dzień Ośrodka Pomocy Społecznej z organizacjami i instytucjami społecznymi w zakresie pomocy dla rodzin dotkniętych patologią, wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością.

2.2. Bezrobocie

Problem bezrobocia przyczynia się do zubożenia materialnego, zmniejsza siły wsparcia emocjonalnego i solidarności między członkami rodziny, zwiększa ryzyko zaistnienia patologii życia rodzinnego. Na poziomie intelektualnym- powoduje brak wiary we własne siły, obniżenie samooceny, wpływa na potęgowanie się niezdolności do pokonywania problemów, przyczynia się do zaniku i chęci do pracy, wywołuje obniżenie poziomu umiejętności funkcjonowania w zorganizowanych formach życia społeczno-gospodarczego. Szczególne zagrożenie dla jednostki i rodziny niesie długotrwały brak pracy. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost patologii na rynku pracy:

- zatrudnianie bez umowy,
- zaniżanie wynagrodzeń,
- wydłużanie okresu próbnego.

Uboga oferta na rynku pracy przy tak dużej liczbie bezrobotnych oraz niskie wykształcenie uniemożliwiają negocjowanie lepszych warunków pracy i płacy.

W okresie po 1990 r. po likwidacji gospodarstw rolnych i restrukturyzacji przedsiębiorstw państwowych wystąpił bardzo istotny ubytek miejsc pracy. Nowo powstałe spółki poważnie zredukowały poziom zatrudnienia, a niedostateczna liczba ofert w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych oraz niewielka liczba ofert stałej pracy znacznie pogłębiły poziom bezrobocia na terenie tut. gminy.

Liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezrobocia

Tabela 15

	2002	2003	2004	2005	2006
Ogółem	173	150	228	121	104

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej

Jak wynika z przedstawionej tabeli liczba osób korzystających z powodu bezrobocia na przełomie lat 2002-2006 utrzymuje się prawie na jednym poziomie. Należy jednak nadmienić,

że niepokojącym zjawiskiem występującym w tej grupie jest zjawisko dziedziczenia bezrobocia przez młodych członków rodzin, którzy nie mają szans trafić na rynek pracy z uwagi na niskie wykształcenie i brak odpowiednich kwalifikacji. Obserwuje się też coraz częściej bezradność młodych ludzi w poszukiwaniu pracy, bierność i pesymizm. Pracodawcy niechętnie przyjmują do pracy absolwentów na umowę o pracę. Zdecydowana większość przyjmuje ich na roczny staż pracy po ukończeniu którego znów trafiają do Powiatowego Urzędu Pracy jako osoby bezrobotne, a przecież podjęcie pracy bezpośrednio po zakończeniu edukacji sprzyja wykształceniu w młodych ludziach zdolności adaptacyjnych i wzrostowi ich wartości na rynku pracy. Brak takich możliwości wyzwała natomiast negatywne skutki, wzmacnia poczucie bezsilności i spycha w bierność młodego człowieka, który nie dąży do kontynuacji edukacji i zwiększenia swej atrakcyjności na rynku pracy.

Cele operacyjne rozwiązywania problemu bezrobocia

1. Wprowadzenie działań skierowanych dla osób dotkniętych bezrobociem szczególnie długotrwałym bezrobociem, na przewyciężenie sytuacji w której się znalazły, aby aktywnie zaczęły dążyć do zmiany.
2. Dalszą współpracę między ośrodkiem pomocy społecznej a urzędem pracy działającym na rzecz aktywizacji klientów pomocy społecznej.
3. Kierowania do robót publicznych i prac interwencyjnych, spośród klientów pomocy społecznej, osób najbardziej zaangażowanych w poszukiwanie pracy.

2.3. Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najbardziej znaczących czynników warunkujących patologię życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Jest składnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji. Problem ubóstwa jest obecnie obok bezrobocia zasadniczą kwestią społeczną. Ubóstwo to zjawisko złożone, posiadające zarówno aspekty ilościowe np. wskaźnik dochodu uzyskiwanego przez rodziny jak i jakościowe np. posiadanie rozmaitych dóbr dostępność do takich społecznie wartości jak: wykształcenie, opieka medyczna, możliwość korzystania z różnych form wypoczynku, rozrywki itp.

Ustalenie linii ubóstwa, a więc osób które z tego powodu kwalifikują się do pomocy opiera się w zasadzie na oszacowaniu bieżących dochodów danej rodziny czy osoby. Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo na podstawie mieszczenia się posiadanego dochodu w tzw. minimum socjalnym. Ośrodek jest zobowiązany do pomocy tym osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej wyznaczonej na podstawie minimum socjalnego.

Obecnie ubóstwo dotyka już rodziny o dochodach przeciętnych, które do tej pory ekonomicznie sobie radziły zachowując średni poziom życia.

Pomoc przyznana z powodu ubóstwa

Tabela 16

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba osób objętych pomocą z powodu ubóstwa	296	269	241	242	104

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej

Spadek liczby osób korzystających z tytułu ubóstwa nastąpił z powodu przejścia niektórych świadczeń z pomocy społecznej do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (renty socjalne-listopad 2003) oraz zasiłki stałe i okresowe gwarantowane (maj 2004) wypłacane są przy świadczeniach rodzinnych.

Cele operacyjne rozwiązywania problemu ubóstwa:

1. Wzmoczona indywidualna praca socjalna z rodzinami i osobami, szczególnie z zakresu ubóstwa, korzystającymi z pomocy społecznej w kierunku pobudzenia aktywności podopiecznych.
2. Wprowadzenie działań, programów edukacyjnych dla młodzieży ze środowisk dotkniętych ubóstwem, szczególnie na terenach popegerowskich, które pomogły w zdobyciu kwalifikacji potrzebnych do znalezienia pracy, ukazywałyby sens i możliwość lepszego życia. Jest to walka z kategorią osób i rodzin długotrwale pozostających w strefie ubóstwa w sposób trwały, uzależnionych od systemu pomocy społecznej.

2.4. Niepełnosprawność

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa że „niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza, bądź uniemożliwia pełnienie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolność do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie”.

Biorąc pod uwagę przytoczoną definicję, niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych, może być fizyczna lub intelektualna, a wymienione zaburzenia mogą mieć charakter stały lub przejściowy. Osoby niepełnosprawne korzystają ze świadczeń pomocy społecznej na ogólnych zasadach, określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Osoby korzystające ze świadczeń z powodu niepełnosprawności

Tabela 17

L.p.	Rok	Zasiłek stały	Renty socjalne	Zasiłki wyrównawcze
1	2002	13	28	23

c.d.

L.p.	Rok	Zasiłek stały	Renty socjalne	Zasiłki wyrównawcze
2	2003	16	126	30
3	2004	30	0	29
4	2005	33	0	0
5	2006	39	0	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej

Z powyższej tabeli wynika, że liczba niepełnosprawnych wzrasta (oprócz zasiłków stałych wyrównawczych, tu bowiem pracownicy socjalni starają się w pierwszej kolejności pomóc w uzyskaniu renty z ZUS).

Usługi opiekuńcze- obejmują pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Szczególnym rodzajem tych usług są usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Osoby, które wymagają opieki całodobowej i usługi opiekuńcze są dla nich niewystarczające, umieszczane są na ich wnioski w domu pomocy społecznej.

Każda osoba niepełnosprawna, bez względu na stopień i rodzaj niepełnosprawności może raz w roku skorzystać z dofinansowania uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. Jest to aktywna forma wypoczynku połączonego z rehabilitacją odpowiednią dla danego typu schorzenia.

Inną formą pomocy osobom niepełnosprawnym jest dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne, można też starać się o środki na likwidację barier architektonicznych – dotyczy to osób które mają trudności w samodzielnym poruszaniu się. Dofinansowaniem zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ze środków PFRON.

Osoby niepełnosprawne korzystające z dofinansowania

Tabela 18

Rok	Turnusy rehabilitacyjne	Sprzęt rehabilitacyjny	Likwidacja barier architektonicznych
2002	6	5	-
2003	9	7	2
2004	16	8	1
2005	23	13	3
2006	27	19	9

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Problematyką osób niepełnosprawnych zajmują się głównie organizacje pozarządowe, warsztaty terapii zajęciowej, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, ośrodek pomocy społecznej. Działania tych instytucji i organizacji zmierzają do zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych, wspomaganie w procesie rehabilitacji, likwidacji barier architektonicznych, ograniczają się one jednak najczęściej do członków lub uczestników procesu. Brak jest natomiast kompleksowych działań partnerskich, integrujących osoby niepełnosprawne z różnych placówek oraz osoby niepełnosprawne pozostające w swoim

środowisku ze środowiskiem lokalnym mającym na celu przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia.

Cele operacyjne problemu niepełnosprawności

1. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Wykorzystanie pracy wolontariatu.

2.5. Starość

Lokalną politykę wobec ludzi starych można określić jako różne przejawy aktywności na rzecz, realizowane na terenie działania samorządu terytorialnego w ramach jego zadań zleconych i własnych oraz lokalnych inicjatyw.

Na terenie gminy Lipiany nie obserwuje się zjawiska starzenia się społeczeństwa (patrz tabela 1), wyjaśnieniem takiej sytuacji może być fakt wzrastającej liczby zgonów (patrz tabela 4).

Ludzie starsi znajdują się często w trudnej sytuacji materialnej, łączy się to dodatkowo z problemami zdrowotnymi oraz brakiem ofert spędzania czasu wolnego, dotyczy to przede wszystkim osób samotnych w takich wypadkach tutejszy ośrodek proponuje pomoc w formie usług opiekuńczych.

Osoby korzystające z pomocy w formie usług

Tabela 19

	2002	2003	2004	2005	2006
Ogółem	10	10	10	7	8

Źródło: OPS Lipiany

W pomocy społecznej w pierwszej kolejności dąży się do tego, aby usługi opiekuńcze zapewniane były w miejscu zamieszkania. Ma to zapobiec utracie kontaktu ze swoim środowiskiem z doświadczenia bowiem wiadomo, że ludzie starzy nie lubią zmian, wolą przebywać we własnym domu w otoczeniu przyjaciół i sąsiadów.

W niektórych jednak wypadkach, gdy osoba wymaga całodobowej opieki a jest jej pozbawiona, zostaje na własny wniosek kierowana do domu opieki społecznej gdzie ma zapewnioną kompleksową opiekę.

Nadmienić należy, że od stycznia 2005 r. kierowanie i obowiązek ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W roku 2005 tut. ośrodek skierował dwie osoby za które ponosił całkowitą odpłatność.

Cele operacyjne problemów wobec ludzi starszych

1. Potrzeba rozbudowy systemu wszechstronnej pomocy dla ludzi starszych.

2. Wykorzystanie pracy wolontariatu.
3. Poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, współpraca z placówkami ochrony zdrowia.

2.6 Bezdomność

Bezdomność jest zjawiskiem, które wzrosło już na dobre w krajobraz polskiej społeczności, stało się naturalną jego częścią. Tym niemniej spotykamy różne postawy wobec ludzi dotkniętych tym problemem. Jedni obok bezdomnych przechodzą obojętnie („to nie jest ich problem”), inni odnoszą się z litością („tacy biedni...”) lub ze zdziwieniem („skąd oni się wzięli”), jeszcze innych widok bezdomnych irytuje („żeby nie można z nimi zrobić porządku”). Rzadko jednak zastanawiamy się nad złożoną naturą bezdomności, nad przyczynami „wchodzenia” w nią, nad znaczeniem naszych własnych postaw i zachowań, nad odpowiedzialnością.

Bezdomny, to nie tylko ten który śpi na dworcu, klatkach schodowych, w piwnicach, noclegowniach czy pod gołym niebem. To też człowiek, który wymaga pomocy.

Przemiany społeczne, rozpad rodziny, bezrobocie oraz nadużywanie alkoholu, to częste przyczyny powstania bezdomności. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, gmina ma obowiązek zapewnienia osobom bezdomnym schronienia, posiłku i ubrania. Schronienia udziela się w noclegowniach oraz innych domach o podobnym przeznaczeniu, do których to pracownicy socjalni kierują osoby bezdomne. Na terenie gminy nie funkcjonuje żadna placówka, osoby bezdomne kierowane są do schronisk na terenie Szczecina i Stargardu Szczecińskiego. Na terenie Gminy Lipiany są tylko dwie osoby bezdomne, jedna przebywa obecnie w schronisku, a druga u znajomych.

Cele operacyjne problemów wobec ludzi bezdomnych

1. Rozwiązywanie indywidualnych problemów, które stały się przyczyną powstania bezdomności.
2. Udzielaniu pomocy w uzyskaniu przez osoby bezdomne prawa do lokali mieszkalnych.
3. Zapewnienie schronienia i innych potrzeb w noclegowniach i schroniskach.
4. Wspieranie osób i rodzin po ich powrocie do środowiska.

2.7. Zjawisko uzależnień

Jedną z poważniejszych kwestii społecznych, będących powodem problemów osobistych i rodzinnych są uzależnienia: od alkoholu, narkotyków, leków i nikotyny.

Prowadzą one do utraty zdrowia, obciążają budżet rodziny, oraz są przyczyną przemocy, rozpadu rodziny, przestępczości.

Uzależnienie od alkoholu występuje u około 800 tys. Osób w Polsce i jest chorobą społeczną, której konsekwencje dotyczą nie tylko osób uzależnionych, ale także członków rodzin i środowisk społecznych.

Zgodnie z obowiązującym w Polsce systemem diagnostycznym, Międzynarodową Klasyfikacją Chorób, Urazów i Przyczyn Zgonów, uzależnienie od alkoholu identyfikowane jest jako zespół właściwości fizjologicznych, emocjonalnych, behawioralnych i poznawczych, które pojawiają się w wyniku wieloletniego używania alkoholu.

Natomiast narkomania – to stałe lub okresowe przyjmowanie bez zlecenia lekarza zarówno narkotyków jak i leków uspokajających, nasennych oraz innych środków odurzających, w wyniku czego może powstać lub powstała zależność od nich.

Z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że problem uzależnienia od alkoholu co roku się powiększa niemniej jednak zjawisko to na terenie tutejszej gminy nie zostało dokładnie zdiagnozowane tak samo jak zjawisko narkomanii.

Lipiany posiadają następujące zasoby służące bezpośrednio i pośrednio rozwiązywaniu problemów alkoholowych i pomocy rodzinom dysfunkcyjnym:

- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 2 świetlice Środowiskowe
- 1 Klub AA

W zakresie profilaktycznej działalności edukacyjnej skierowanej do tego środowiska prowadzone są również działania zmierzające do wzbudzania ich aktywności psychicznej i fizycznej mające na celu rozwój zainteresowań kulturalnych. Starano się to czynić m.in. poprzez opiekunów prowadzących zajęcia w świetlicach środowiskowych. Wszystkie te placówki zaopatrywane są w niezbędny sprzęt i wyposażenie, materiały szkolne, papiernicze, edukacyjne z środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych przedstawiały się następująco:

- w roku 2005 - 56.289 zł
- w roku 2006 - 60.000 zł

Liczba zgłoszonych wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie leczenia w roku 2004 wynosiła 15, w roku 2005 – 23.

Rokrocznie uchwalany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który ukierunkowany jest na:

- pomoc rodzinom dotkniętym następstwami nadużywania alkoholu w tym ofiarom przemocy,
- pomoc dzieciom osób uzależnionych od alkoholu dotkniętym następstwami nadużywania alkoholu przez rodziców, w zakresie pomocy socjalno-bytowej, psychologicznej i szkolnej.

Główne strategie gminnego programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.
2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
4. Wspomaganie działalności instytucji i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Wspieranie zatrudnienie socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Cele operacyjne problemów uzależnień i przemocy domowej

1. Zdiagnozowanie uzależnienia od alkoholu.
2. Zdiagnozowanie uzależnienia od narkotyków.
3. Współpraca i podejmowanie wspólnych działań z instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

ROZDZIAŁ III ANALIZA SWOT

Metoda SWOT, powszechnie stosowana w gospodarce do analizy strategicznej przedsiębiorstwa, oparta jest na podziale wszystkich czynników wpływających na obecną i przyszłą pozycję organizacji na czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, negatywne i pozytywne na organizację. Ze skrzyżowania tych czynników powstają cztery kategorie: szanse i zagrożenia zewnętrzne, słabe i mocne strony wewnętrzne badanego obiektu.

Mocne strony to wszelkie atuty i czynniki, które w sposób pozytywny wyróżniają gminę wśród innych gmin oraz wspomagają rozwój i osłabiają zagrożenia. Elementy te należy szczególnie pielęgnować i wzmacniać.

Słabe strony natomiast to wszelkiego rodzaju braki oraz ograniczenia mogące utrudnić lub uniemożliwić realizację celów strategicznych. Wymienianie tych czynników jest istotne, ponieważ można wówczas podejmować działania, mające na celu ich wyeliminowanie lub przynajmniej zminimalizowanie.

3.1. Obszary biorące udział w strategii

Obszary biorące udział w strategii należą do kategorii szczególnego ryzyka, tj.:

1. Niepełnosprawność i starość.
2. Bezrobocie.
3. Ubóstwo.
4. Uzależnienia.
5. Bezdomność.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I STAROŚĆ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- istniejący system wsparcia społecznego w tym instytucje pomocy społecznej - katalog świadczeń społecznych - usługi opiekuńcze - dom pomocy społecznej na terenie powiatu	- ograniczony dostęp niepełnosprawnych do otwartego rynku pracy - brak placówek dziennego pobytu - bariery architektoniczne - brak usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

c.d.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I STAROŚĆ	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - środki unijne - zrzeszanie się w stowarzyszenia - wzrost gospodarczy 	<ul style="list-style-type: none"> - znieczulica społeczna na sprawy osób niepełnosprawnych i starych - izolowanie się, niechęć do współpracy na rzecz zmiany swojej sytuacji

BEZROBOCIE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - ambicje młodych ludzi do podwyższania kwalifikacji zawodowych - dobre rozpoznanie klientów w systemie pomocy społecznej - traktowanie długotrwale bezrobotnych jako grupy szczególnego ryzyka, a w związku z tym stosowanie preferencji w aktywności zawodowej - działalność GCI 	<ul style="list-style-type: none"> - silna identyfikacja osób długotrwale bezrobotnych z rolą bezrobotnego i brak wiary w możliwości znalezienia pracy - niskie przygotowanie zawodowe bezrobotnych - brak centrum lub klubu integracji społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zatrudnianie absolwentów - wzrost gospodarczy - aktywność bezrobotnych - działalność centrum lub klubu integracji społecznej - roboty publiczne - prace interwencyjne - prace społecznie użyteczne - zmiany legislacyjne mające wpływ na zatrudnianie bezrobotnych - powstawanie nowych przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> - brak skutecznej polityki państwa w zakresie rozwiązywania bezrobocia - rozwój szarej strefy gospodarczej (praca na czarno) - mało efektywna gospodarka - słabe uprzemysłowienie

UBÓSTWO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - katalog świadczeń społecznych - instytucje pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna ilość środków finansowych - ubożenie społeczeństwa - długotrwale bezrobocie - niskie wykształcenie - niskie zarobki i bezradność - niechęć do współpracy na rzecz zmiany swojej sytuacji - dziedziczenie bezrobocia

c.d.

UBÓSTWO	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wysoka aktywność osób i rodzin z obszaru ubóstwa - rozwój gospodarczy i związana z tym poprawa materialna rodzin - większe środki na zasiłki - wzrost płac oraz emerytur i rent - prace interwencyjne - roboty publiczne 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost patologii społecznej - duże bezrobocie - mała ilość przedsiębiorstw

UZALEŻNIENIA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie pracowników oświaty, pracowników społecznych, służby zdrowia - działalność instytucji zajmujących się problemami uzależnień - działalność świetlic środowiskowych 	<ul style="list-style-type: none"> - roszczeniowe postawy osób zagrożonych marginalizacją - brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy w rodzinie - wzrost patologii społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój gospodarczy - utworzenie sieci poradnictwa specjalistycznego w gminie lub powiecie - utworzenia miejsca pobytu dla ofiar przemocy w gminie i powiecie 	<ul style="list-style-type: none"> - nasilające się akty agresji wśród dorosłych i dzieci - wzrost uzależnień - duże bezrobocie i brak miejsc zagospodarowania czasu wolnego - upadek wartości moralnych i autorytetów

BEZDOMNOŚĆ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - istniejący system pomocy społecznej - katalog świadczeń socjalnych - stały kontakt z komendą policji 	<ul style="list-style-type: none"> - uzależnienia - brak schroniska w powiecie - postępująca degradacja społeczna - niechęć do współpracy na rzecz zmiany swojej sytuacji (bezdомność z wyboru)
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój gospodarczy - utworzenie noclegowni lub schroniska w powiecie - tworzenie koalicji w środowisku na rzecz rozwiązywania problemów społecznych - pokazywanie pozytywnych wzorców osób i środowisk 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost patologii społecznej - brak skutecznej polityki państwa w zakresie rozwiązywania problemu bezdomności - możliwość wymeldowania administracyjnego osoby nie przebywającej powyżej 3-m-cy w miejscu zameldowania - eksmisje

3.2. Misja

Misja jest wyrażeniem, które określa główny cel. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do gminy, dla której została sformułowana. Jest opisem wizji gminy oraz głównego pola działań w przyszłości.

Koncentruje się ona na istocie rzeczy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby pozwolą na określenie głównych celów strategii. Cele te będą wyznacznikiem kierunku wszystkich działań objętych strategią.

3.3. Podstawowe założenia strategii

Problemy społeczne mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązanie wymaga systemowych rozstrzygnięć, zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, angażującej sferę polityczną, gospodarczą i społeczną. Dlatego też wskazane jest stworzenie zintegrowanego systemu skierowanego ku całej rodzinie, a nie odrębnie dla poszczególnych jej członków. Należy doprowadzić do wypracowania wspólnych programów i współdziałania wszystkich podmiotów powołanych w celu rozwiązywania problemów społecznych. Podmioty te muszą zwiększać efektywność swoich działań, w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji ich przedstawicieli oraz wprowadzanie nowych form pracy. Niezbędne jest także uzupełnienie brakujących elementów infrastruktury socjalnej, bez której niemożliwa będzie realizacja założonych celów.

ROZDZIAŁ IV PROGRAM POMOCY SPOŁECZNEJ

4.1. Cele strategiczne

Program pomocy społecznej powinien być realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach oraz inne instytucje i organizacje, które działają w zakresie pomocy społecznej. Zakłada się, że muszą ukierunkować swoje zadania na obszary patologii społecznej i objąć je swoim oddziaływaniem ze względu na stopień natężenia problemów społecznych.

Cele strategiczne:

1. Zaspokajanie rozpoznanych i uzasadnionych potrzeb społeczności lokalnej gminy Lipiany poprzez zabezpieczenie środków materialnych.
2. Współpraca z instytucjami i organizacjami, których działania mają bezpośredni wpływ na obecnych i potencjalnych podopiecznych, w tym z instytucjami przeciwdziałającymi bezrobociu.

3. Rozwój gminnego systemu wsparcia środowiskowego osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Stworzenie zintegrowanego systemu pomocy skierowanego ku całej rodzinie oraz zwiększenie efektywności działań poszczególnych podmiotów.
5. Tworzenie lub uzupełnianie infrastruktury socjalnej.

4.2. Uzasadnienie wyboru celu strategicznego – harmonogram zadań

Cel strategiczny nr 1

Udzielanie takiej pomocy, która umożliwi korzystającym uwolnienie się od niej, gdy poprawi się ich sytuacja życiowa.

Sposób realizacji:

- udzielanie świadczeń finansowych przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej,
- realizacja świadczeń rodzinnych i dodatków mieszkaniowych,
- zabezpieczenie gorącego posiłku osobom tego pozbawionych, w szczególności osobom starszym, dzieciom, osobom bezdomnym.

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Źródła danych
1	Systematyczny monitoring problemów społecznych realizowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	2007-2017	bezinwestycyjne	Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych	2007-2017	bezinwestycyjne	Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Podnoszenie kwalifikacji przez kadre Ośrodka Pomocy Społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne	2007-2017	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Ośrodek Pomocy Społecznej
4	Dostosowanie liczby pracowników socjalnych do wymogów ustawy o pomocy społecznej	2007-2017	Budżet gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej

c.d.

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Źródła danych
5	Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji: - z systemu pomocy społecznej - z systemu świadczeń rodzinnych - dodatki mieszkaniowe	2007-2017	Budżet gminy, budżet państwa	Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy:

- Gmina
- Ośrodek Pomocy Społecznej

Cel strategiczny nr 2

Współpraca z instytucjami i organizacjami, których działania mają bezpośredni wpływ na obecnych i potencjalnych podopiecznych, w tym z instytucjami i organizacjami przeciwdziałającymi bezrobociu poprzez:

- jawność i dostępność informacji o możliwych formach pomocy społecznej oraz instytucjach i organizacjach, które ją świadczą,
- zapewnienie opieki kobietom w ciąży, samotnym matkom z dziećmi, osobom bezdomnym, osobom będącym w sytuacjach kryzysowych, narażonym na przemoc i odrzuconym przez rodzinę poprzez prowadzenie noclegowni, punktu lub ośrodka interwencji kryzysowej.

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Źródła danych
1	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Pyrzycach w zakresie promowania i organizowania klubów pracy i szkoleń, programowanie działań zmierzających do przekwalifikowania się osób długotrwale bezrobotnych	2007-2017	bezinwestycyjne	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, ankiety

c.d.

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Źródła danych
2	Rozwijanie aktywnych form pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwale bezrobotnych	2007-2017	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, ankiety
3	Podjęcie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w biedzie	2007-2017	Budżet gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej, wywiady środowiskowe
4	Tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem	2008-2017	Budżet gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej, wywiady środowiskowe

Realizatorzy:

- Gmina
- Ośrodek Pomocy Społecznej

Partnerzy:

- Powiatowy Urząd Pracy
- Fundusze pomocowe

Cel strategiczny nr 3

Rozwój gminnego systemu wsparcia środowiskowego osób starszych i niepełnosprawnych poprzez:

- udzielanie usług opiekuńczych
- kierowanie do domów pomocy społecznej
- szeroko rozumianą pracę socjalną
- wykorzystywanie zasobów społeczności lokalnej, w tym możliwości samopomocy i pracy wolontariatu

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Źródła danych
1	Diagnoza potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz dążenie do ich zaspokojenia, praca socjalna	2007-2017	bezinwestycyjne	Ośrodek Pomocy Społecznej, Przychodnia Rejonowa

c.d.

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Źródła danych
2	Utrzymywanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania, w szczególności poprzez: - ułatwienie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi, - rozwijanie usług opiekuńczych w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry	2007-2017	Budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	Ośrodek Pomocy Społecznej, Przychodnia Rejonowa
3	Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych	2007-2017	Budżet gminy, budżet państwa	Ośrodek Pomocy Społecznej
4	Współdziałanie z PFRON, organizacjami pozarządowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie łamania barier, zakup sprzętu medyczno-rehabilitacyjnego	2007-2017	bezinwestycyjne	Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy:

- Gmina
- Ośrodek Pomocy Społecznej

Partnerzy:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- PERON
- Organizacje pozarządowe i kościelne
- Przychodnia Rejonowa

Cel strategiczny nr 4

Stworzenie zintegrowanego systemu pomocy skierowanego ku całej rodzinie oraz zwiększenie efektywności działań poszczególnych podmiotów poprzez:

- stworzenie i realizacja gminnego programu aktywizującego rodziny do osiągania samodzielności życiowej

- pracy socjalnej, zwłaszcza z osobami bezrobotnymi, jednostkami i rodzinami zagrożonymi patologią społeczną, grupami społecznymi zagrożonymi ubóstwem i społeczną marginalizacją
- zbudowanie systemu wsparcia i pomocy dla ofiar przemocy, stworzenie usług specjalistycznego poradnictwa obejmującego porady prawne, psychologiczne i pedagogiczne mające na celu wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu ich trudnych sytuacji życiowych

Realizatorzy:

- Gmina
- Ośrodek Pomocy Społecznej

Partnerzy:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Powiatowa Komenda Policji
- Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Źródła danych
1	Systematyczna praca socjalna z rodzinami wymagającymi wsparcia	2007-2017	bezinwestycyjne	Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Organizowanie wypoczynku letniego dzieciom z rodzin ubogich	2007-2017	Budżet gminy, sponsorzy, fundusze pomocowe	Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Systematyczna współpraca z instytucjami zapewniającymi całodobową opiekę dla dzieci i młodzieży, z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności z sądem rodzinnym i kuratorami sądowymi	2007-2017	bezinwestycyjne	Ośrodek Pomocy Społecznej

c.d.

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Źródła danych
4	Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie: - objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną rodziny, w której występuje kryzys	2007-2017	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Ośrodek Pomocy Społecznej, niebieska karta, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, sąd rodzinny, kuratorzy

Cel strategiczny nr 5

Tworzenie lub uzupełnianie infrastruktury socjalnej poprzez:

- utworzenie Klubu Integracji Społecznej jako ośrodka wsparcia dla osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem
- utworzenie punktu lub ośrodka interwencji kryzysowej
- poprawa warunków działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach – dobre warunki lokalowe umożliwiające właściwą obsługę interesantów

L.p.	Działania/zadania	Harmonogram realizacji	Nakłady	Źródła danych
1	Rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym: - poprawa warunków lokalowych Ośrodka Pomocy Społecznej, - dążenie do utworzenia punktu lub ośrodka interwencji kryzysowej	2007-2017	Budżet gminy, budżet państwa, fundusze pomocowe	Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej	2007-2017	Budżet gminy, dochody własne przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, fundusze pomocowe	Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizatorzy:

- Gmina
- Ośrodek Pomocy Społecznej

Partnerzy:

- Powiatowy Urząd Pracy
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Organizacje pozarządowe i kościelne

4.3. Źródła finansowania

Do podstawowych źródeł finansowania działań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych należy zaliczyć:

- środki gminy
- środki budżetu państwa
- środki unijne (Europejski Fundusz Społeczny)
- środki własne podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych
- sponsorzy
- inne

4.4. Zarządzanie realizacją strategii

Punktem wyjścia do opracowania strategii jest diagnoza problemów, na podstawie której opracowane zostały cele strategiczne i zadania do wykonania.

Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych jest uzależniona od wielu różnych czynników, a przede wszystkim od:

- sytuacji finansowej gminy
- stopnia zaangażowania innych podmiotów i instytucji we wspólne działania

Nadzór nad realizacją całości zadań założonych w strategii prowadzony będzie przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej. Natomiast nadzór merytoryczny nad realizacją poszczególnych zadań będzie należał do kierowników poszczególnych wydziałów Urzędu Miejskiego i jednostek Gminy.